

TEXT 1

Ako ovládame cudzie jazyky

Výsledky prieskumu ovládania cudzích jazykov vyvolali v Európskej únii veľký rozruch. Čísla boli alarmujúce. Štúdia ukázala, že iba polovica obyvateľov eurozóny ovláda jeden cudzí jazyk. Najlepšie sa dohovoria obyvatelia Luxemburska. Skoro všetci obyvatelia krajiny sú minimálne bilingválni.

Aj v škandinávskych a pobaltských krajinách ovláda aktívne dva jazyky okolo 90 % obyvateľov. Vo Veľkej Británii, v Portugalsku a Španielsku ovláda jeden cudzí jazyk približne 36 % obyvateľov. Ukázalo sa, že angličtinu používa ako druhý jazyk až jedna tretina obyvateľov Európskej únie. Hneď za ňou nasleduje nemčina, ktorá len o chlp prebehla francúzštinu.

(Pravda, 26. 9. 2005 – upravené)

1. Aký slohový postup prevláda v texte 1?

- A) informačný
- B) opisný
- C) rozprávací
- D) výkladový

2. Ktorý z jazykových štýlov dominuje v texte 1?

- A) administratívny
- B) publicistický
- C) náučný
- D) hovorový

3. Ktoré zo slov / slovných spojení má rovnaký význam ako zvýraznené slovné spojenie v uvedenej vete z textu 1?

*Výsledky prieskumu ovládania cudzích jazykov vyvolali v Európskej únii **veľký rozruch**.*

- A) nezáujem
- B) riešenie situácie
- C) nadšenie
- D) znepokojenie

4. Takmer všetci obyvatelia Luxemburska sú bilingválni.

Z uvedeného tvrdenia vyplýva, že

- A) takmer všetci obyvatelia Luxemburska ovládajú aktívne dva jazyky.
- B) takmer všetci obyvatelia Luxemburska ovládajú materinský jazyk.
- C) takmer všetci obyvatelia Luxemburska ovládajú aktívne tri jazyky.
- D) takmer všetci obyvatelia Luxemburska neovládajú cudzí jazyk.

5. Ukázalo sa, že angličtinu používa ako druhý jazyk až jedna tretina obyvateľov Európskej únie. Hneď za ňou nasleduje nemčina, ktorá len o chlp prebehla francúzštinu.

Z uvedeného tvrdenia vyplýva, že

- A) materinským jazykom väčšiny Európanov je angličtina.
- B) viac ako jedna tretina Európanov hovorí po nemecky.

- C) tretina obyvateľov EÚ ako druhý cudzí jazyk používa angličtinu, o niečo menej obyvateľov hovorí nemecky.
D) 50 % Európanov používa ako druhý cudzí jazyk angličtinu, najmenej obyvateľov EÚ hovorí po francúzsky.

6. Výraz **predbehnúť o chlp** z predchádzajúcej vety je:

- A) združené pomenovanie
B) ustálené slovné spojenie – frazeologizmus
C) epiteton
D) ani jedna z predchádzajúcich alternatív nie je správna

7. V ktorom z uvedených slovníkov by ste našli vysvetlený význam slova **štúdia**?

- A) Pravidlá slovenskej výslovnosti
B) Krátky slovník slovenského jazyka
C) Malý frazeologický slovník
D) Synonymický slovník

8. V texte 1 sa nachádza minimálne 1 slovo, ktoré vzniklo skladaním.

- A) áno   B) nie

9. Ktorá možnosť obsahuje správne rozdelenie slova európsky?

- A) eu-ró-psky   B) e-u-róp-sky, ale aj eu-róp-sky
C) eur-ó-ps-ky   D) e-u-róp-sky, ale aj eur-óp-sky

10. Vyberte správnu alternatívu, aby veta bola pravopisne správna.

Hovorí po _____.

- A) Francúzsky   B) francúzsky
C) francúsky   D) Francúsky

11. Ak vychádzame z informácií uvedených v ukážke 1, môžeme predpokladať, že väčšina obyvateľov Estónska a Švédska ovláda aktívne aspoň jeden cudzí jazyk.

Je uvedené tvrdenie pravdivé?

- A) áno   B) nie

12. Skoro všetci obyvatelia Luxemburska sú minimálne bilingválni.

Vypíšte z uvedenej vety slovo / slová, v ktorom / v ktorých došlo k rytmickému kráteniu.

TEXT 2

Málokterému spisovateľovi sa podarí tak prepojiť svoj život so svojim literárnym dielom, ako to urobil osud Antoinovi de Saint-Exupérymu. Na sklonku druhej svetovej vojny ho túžba bojovať proti nepriateľovi a znova lietať nad morom doviedla až do Tunisu. Úpenlivými prozbami si vymohol od Amerických veliteľov, aby mohol na prieskumných lietadlách Lighting vykonávať prieskumné lety. **Boli to vtedy moderné a rýchle stroje** a pilotovať ich smeli iba letci do tridsaťpäť rokov veku. Antoine mal už štyridsaťštyri.

31. júla 1944 zo základne leteckej eskadry 2/33 v Borgu na severe ostrova Korzika podľa rozkazu veliteľa odštartoval pilot Antoine de Saint-Exupéry na zvyčajný prieskumný let nad dovtedy okupovaným južným územím Francúzska. Nad svoje rodisko. Prieskumné lietadlo sa však nikdy z tohto letu nevrátilo. Antoine de Saint-Exupéry sa stratil kdesi nad vodami Stredozemného mora. Zmizol zo sveta tajomne a krásne ako jeho Malý princ. Iba najšľachetnejším z ľudského rodu sa dáva takáto výsada.

(Hykisch, Anton: Doslov v knihe Malý princ, 1993, upravené)

13. Čo je témou textu 2?

- A) Život letcov počas druhej svetovej vojny.
- B) Posledný prieskumný let spisovateľa.
- C) Príprava prieskumných letov počas vojny.
- D) Spisovateľovo pôsobenie v radoch letcov.

14. Ktoré tvrdenie nevyplýva z textu 2?

- A) Exupéryho vek mohol byť prekážkou vykonávania prieskumných letov.
- B) Exupéry bojoval proti nepriateľovi na začiatku druhej svetovej vojny.
- C) Exupéryho lietadlo Lihting sa záhadne stratilo.
- D) Exupéry vykonával prieskumné lety.

15. Obrazné pomenovanie čítala Exupéryho sa nazýva

- A) metafora.
- B) personifikácia.
- C) epiteton.
- D) metonymia.

16. Osobné základné zámeno sa nachádza v prvom odseku textu 2

- A) v prvej vete.
- B) v druhej vete.
- C) v tretej vete.
- D) Osobné zámeno sa nenachádza v prvom odseku ukážky 2.

17. V druhom odseku textu 2 sa nachádzajú

- A) tri jednoduché vety a tri súvetia.
- B) štyri jednoduché vety a dve súvetia.
- C) päť jednoduchých viet a jedno súvetie.
- D) šesť jednoduchých viet a žiadne súvetie.

18. Na oblohe sa objavili sivé mračná.

V ktorej z možností sú správne určené vetné členy tejto vety?

- A) podmet, prísudok, zhodný prívlastok, predmet
- B) príslovkové určenie miesta, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, podmet
- C) podmet, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, podmet
- D) príslovkové určenie času, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, predmet

19. Ak by sme zvýraznený číselný údaj v prvej vete druhého odseku ukážky 2 zapísali slovom, správny zápis by bol

- A) Tridsiatehoprvého júla.
- B) tridsiatehoprvého júla
- C) Tridsiateho prvého júla.
- D) tridsiateho prvého júla.

20. Farebne zvýraznený odsek textu 2 obsahuje niekoľko slov, ktoré nie sú napísané pravopisne správne. Vypíšte ich.

21. Vypíšte zo zvýraznenej vety v prvom odseku textu 2 slov / slová, v ktorom / v ktorých došlo k spodobovaniu.

22. Iba najšľachetnejším z ľudského rodu sa dáva takáto výsada.

Sú uvedené informácie o zvýraznenom slove správne?

- A) áno
- B) nie

Ide o:

- akostné prídavné meno,
- pravidelné stupňovanie – 3. stupeň,
- mužský rod,
- množné číslo,
- datív,
- vzor cudzí,
- nemá funkciu vetného člena.

TEXT 3

Peter Nagy: Každý muzikant nosí slzu na duši

Chlapci popálení leskom gitár,
zasiachnutí túžbou čo nikdy nie je sýta.
Kto sa raz popáli láskou k muzike,
nosí to znamenie schválne odkryté.

Každý večer plačú prsty v garáži,
chcú to zahrať tak, jak to nikdy nezažil.
Zamkli sa pred svetom všetkých rozumných
a už nebo padá zočí rovno na struny.

Každý muzikant nosí slzu na hrudi,
kým zaspí, tá ho stokrát zobudí,
je to znamenie
krajšie od všetkých.

Dofackaný od školy mrzne na chodbách,
čaká ho vraj sláva – je to sladký strach,
už pozná farby svojej oblohy,
z ktorej ho už nikdy nikto nezhodí.

23. Z ukážky vyplýva, že muzikanti túžia

- A) po láske.   B) po samote.
C) po originalite.   D) po znameniach.

24. V ktorej z možností sú správne určené nasledujúce umelecké prostriedky z textu 3: popálení leskom gitár; slza ho stokrát zobudí; zahrať tak, jak to nik nezažil?

- A) metafora, prirovnanie, personifikácia
B) metafora, personifikácia, prirovnanie
C) personifikácia, prirovnanie, epiteton
D) personifikácia, epiteton, prirovnanie

Sú uvedené informácie o texte 3 pravdivé?

Otázka sa vzťahuje na úlohy 25. – 29.

25. Vonkajšiu kompozíciu textu tvorí nadpis a verše usporiadané do strof.

- A) áno   B) nie

26. Vnútrotnú kompozíciu textu tvorí úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat a rozuzlenie.

- A) áno   B) nie

27. Text básne je napísaný voľným veršom.

- A) áno   B) nie

28. Text básne je možné priradiť k lyrike, ide o lyrickú reflexívnu báseň.

- A) áno   B) nie

29. Dej ukážky je založený na postave sklamaného hudobníka, ktorý je plný nenaplnených túžob.

- A) áno   B) nie

30. Ktorý z literárnych pojmov nesúvisí s drámou?

- A) dialogická forma
- B) audiovizuálne umenie
- C) filmový scenár
- D) autorská reč

3 RIEŠENIE

1	A) informačný
2	B) publicistický
3	D) znepokojenie
4	A) takmer všetci obyvatelia Luxemburska ovládajú aktívne dva jazyky
5	C) tretina obyvateľov EÚ ako druhý cudzí jazyk používa angličtinu, o niečo menej obyvateľov hovorí nemecky.
6	B) ustálené slovné spojenie – frazeologizmus
7	B) Krátky slovník slovenského jazyka
8	A) áno
9	B) e-u-róp-sky, ale aj eu-róp-sky
10	B) francúzsky
11	A) áno
12	bilingválni
13	B) Posledný prieskumný let spisovateľa
14	B) Exupéry bojoval proti nepriateľovi na začiatku druhej svetovej vojny.
15	D) metonymia
16	B) v druhej vete
17	D) šesť jednoduchých viet a žiadne súvetie.
18	B) príslovkové určenie miesta, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, podmet
19	C) Tridsiateho prvého júla
20	spisovateľovi, so svojím, prosbami, amerických
21	vtedy
22	B) nie
23	C) po originalite
24	B) metafora, personifikácia, prirovnanie
25	A) áno
26	B) nie
27	B) nie
28	A) áno
29	B) nie
30	D) autorská reč

POUŽITÉ ZDROJE:

LOMENČÍK, J., KÓNYOVÁ, E., LEDNICKÁ, A. a kol. Úspešná maturita. Slovenský jazyk a literatúra. Bratislava: Taktik 2019. 308 s. ISBN 978-80-8180-132-7.